

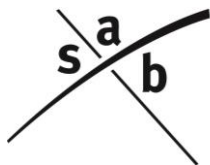
adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Quick scan natuur

Nijmegen, Metterswane

Metterswane BV

Datum: 17 januari 2018
Projectnummer: 150391 v3

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: V. Hommersen, D. Meriën
Tweede lezer: E. Verkaik
Project: Nijmegen, Metterswane
Projectnummer: 150391 v3

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortenbescherming	9
2.3	Bescherming houtopstanden	11
3	Quick scan natuur	13
3.1	Onderzoeksmethode	13
3.2	Gebiedsbescherming	13
3.3	Soortenbescherming	15
3.4	Bescherming houtopstanden	22
4	Conclusie en advies	23
4.1	Gebiedsbescherming	23
4.2	Soortenbescherming	23
4.3	Bescherming houtopstanden	24
4.4	Vervolgstappen	24

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Tegenover het Centraal Station in Nijmegen bevindt zich het verouderde kantoorgebouw Metterswane. Metterswane BV is eigenaar van dit pand en is voornemens de locatie te herontwikkelen. In de nieuwbouw, met variërende bouwhoogten, wordt een gemengd programma gerealiseerd bestaande uit:

- Appartementen, waaronder appartementen bestemd voor sociale huur
- Hotelfunctie
- Kantoorfunctie
- Commerciële en bedrijfsruimte

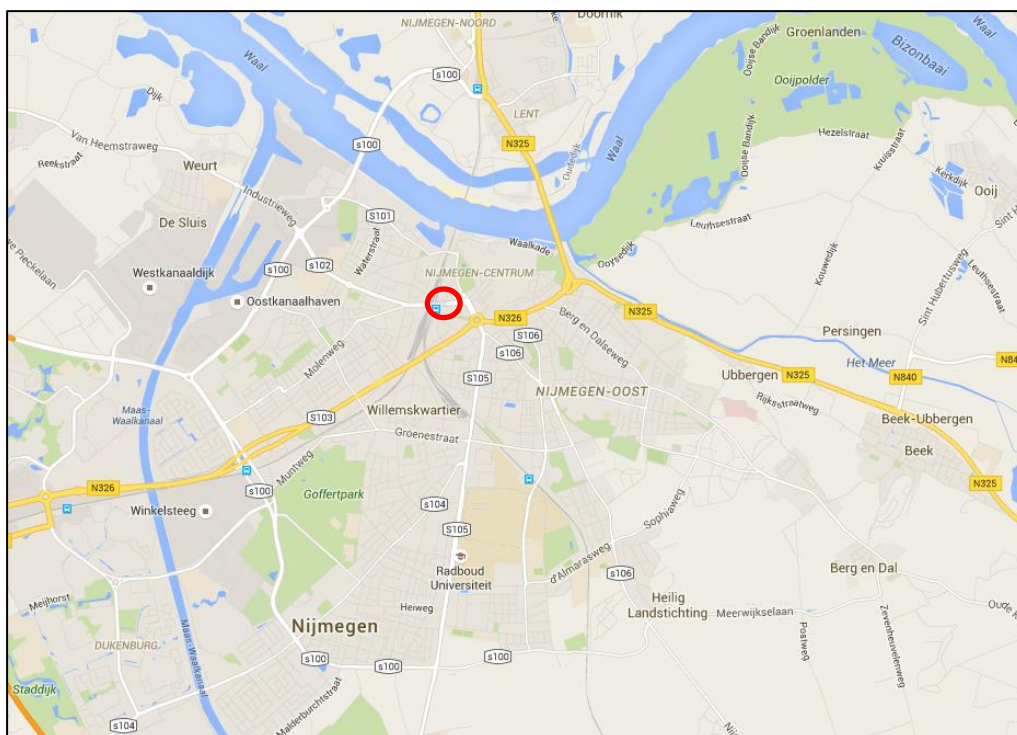
Naast bovengenoemde functies voorziet de ontwikkeling in bijbehorende voorzieningen, zoals parkeervoorzieningen. Het initiatief past niet binnen het geldend bestemmingsplan, als gevolg waarvan een gedeeltelijke herziening noodzakelijk is.

Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en beschermde soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is. Ten tijde van het veldbezoek was de Flora- en faunawet van kracht. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De resultaten van dit rapport zijn daarom aan de hand van de Wet natuurbescherming geactualiseerd.

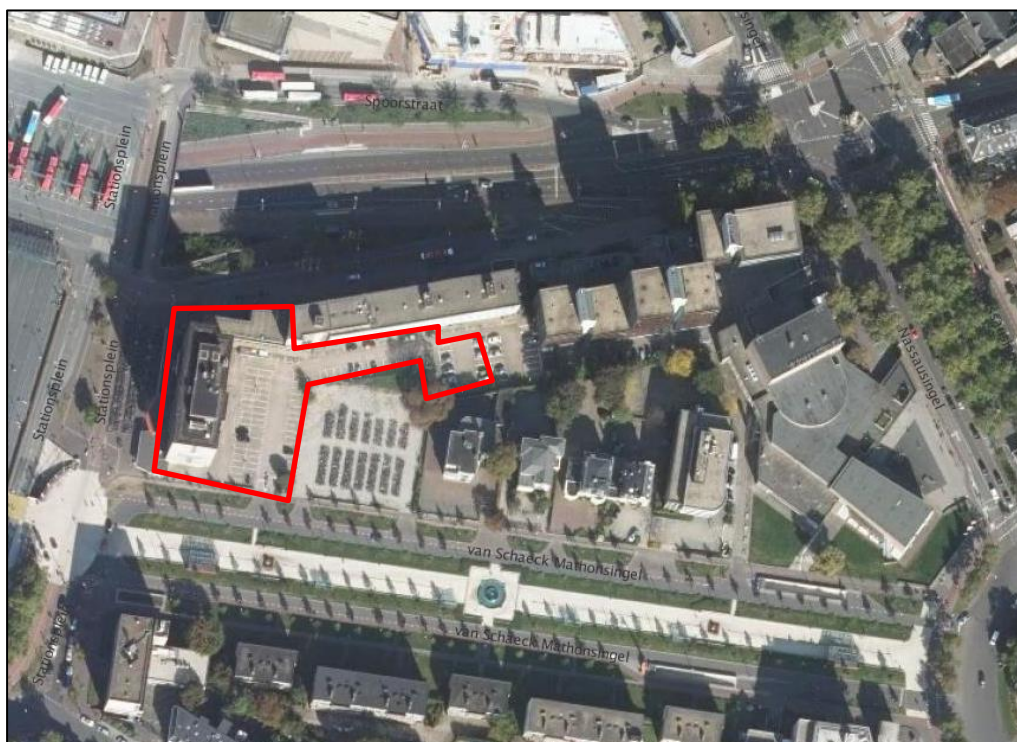
1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in Nijmegen (provincie Gelderland). De stad ligt grotendeels aan de zuidelijke over van de Waal en wordt tevens doorsneden door het Maas-Waalkanaal. In de directe omgeving van Nijmegen zijn diverse natuurgebieden te vinden. Dit betreft onder andere de uiterwaarden van de Waal, de Overasseltse- en Hartertse vennen, de Groenlanden en het Groesbeekse bos. Verder naar het zuiden stroomt de Maas. Het plangebied zelf bevindt zich pal tegenover het Centraal Station in Nijmegen en wordt in het noorden begrenst door de Burgemeester Hustinxstraat, in het oosten door aangrenzende bebouwing, in het zuiden door de Van Schaeck Mathonsingel en in het westen door de stoep van het Stationsplein. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

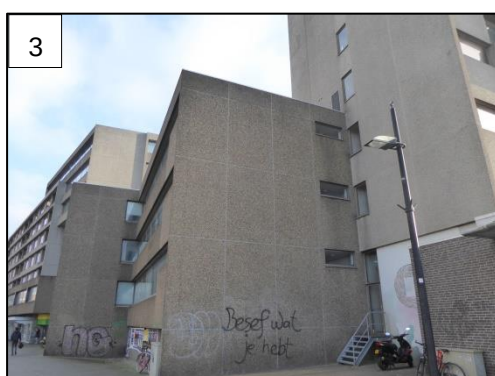
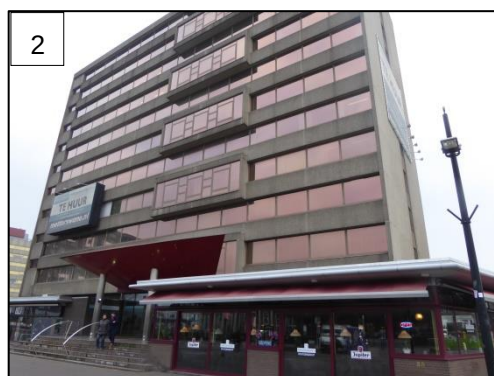
Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) op topografische kaart. (Bron: Google Maps). Bewerking: SAB.

Globale ligging plangebied (rood omkaderd) op luchtfoto. (Bron: Ruimtelijke plannen). Bewerking: SAB.

Op 21 januari 2016 is een veldbezoek uitgevoerd. Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit het verouderde kantoorgebouw Metterswane. Overige gronden bestaan uit verhard terrein en parkeerplaatsen. Binnen de grenzen van het plangebied is één

boom aanwezig. Navolgende foto's geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Plangebied ten tijde van veldbezoek. 1 & 2) westkant van Metterswane, 3) noordkant van Metterswane, 4) oostkant van Metterswane, 5) zuidkant van Metterswane en parkeerplaatsen, 6) oostkant van plangebied, gezien vanaf het dak van Metterswane.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de nieuwe situatie is het plangebied herontwikkeld. Het verouderde kantoorgebouw Metterswane is geamoveerd en op deze plek is nieuwbouw gerealiseerd. In de nieuwbouw, met variërende bouwhoogten, is een gemengd programma gerealiseerd bestaande uit:

- Appartementen, waaronder appartementen bestemd voor sociale huur
- Hotelfunctie
- Kantoorfunctie
- Commerciële en bedrijfsruimte

Naast bovengenoemde functies voorziet de ontwikkeling in bijbehorende voorzieningen, zoals parkeervoorzieningen.

2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur, zoals dat onderzocht wordt in voorliggende quick scan, is op te delen in gebiedsbescherming, soortenbescherming en de bescherming van houtopstanden. Bepaalde natuurgebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming en daarnaast is ook in provinciale verordeningen gebiedsbescherming vastgelegd, waaronder de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. Ook de bescherming van plant- en diersoorten en de bescherming van houtopstanden is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

2.1.2 Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de Wet natuurbescherming, buiten de zorgplicht, al voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken. Deze zorgplicht is daarmee primair bedoeld om de eigen verantwoordelijkheid vast te leggen, die een ieder heeft voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.

2.1.2.1 Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten,

significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt (artikel 2.7 lid 1).

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

2.1.2.2 *Bijzondere nationale natuurgebieden*

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

2.1.3 *Natuurnetwerk Nederland*

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoeragegebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden.

In een nieuw bestemmingsplan dat ligt binnen het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO (en voor het overige deel in het GNN). Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande (en reeds in de GO gelegen) bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep (en daarmee het effect op de kernkwaliteiten).

De provincie Gelderland vindt het verder van belang dat rustgebieden voor winterganzen geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in deze gebieden. De provincie wil in de beschermde weidevogelgebieden een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.2.1 Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor Habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomge-

ving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.2.1.1 Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onttrenten of te vernielen.

2.2.1.3 Andere soorten

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onttrenten of te vernielen.

2.2.2 Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.2.3 Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

2.3 Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplan-

ting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

3 Quick scan natuur

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan natuur is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan natuur is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 21 januari 2016 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 *Wet natuurbescherming*

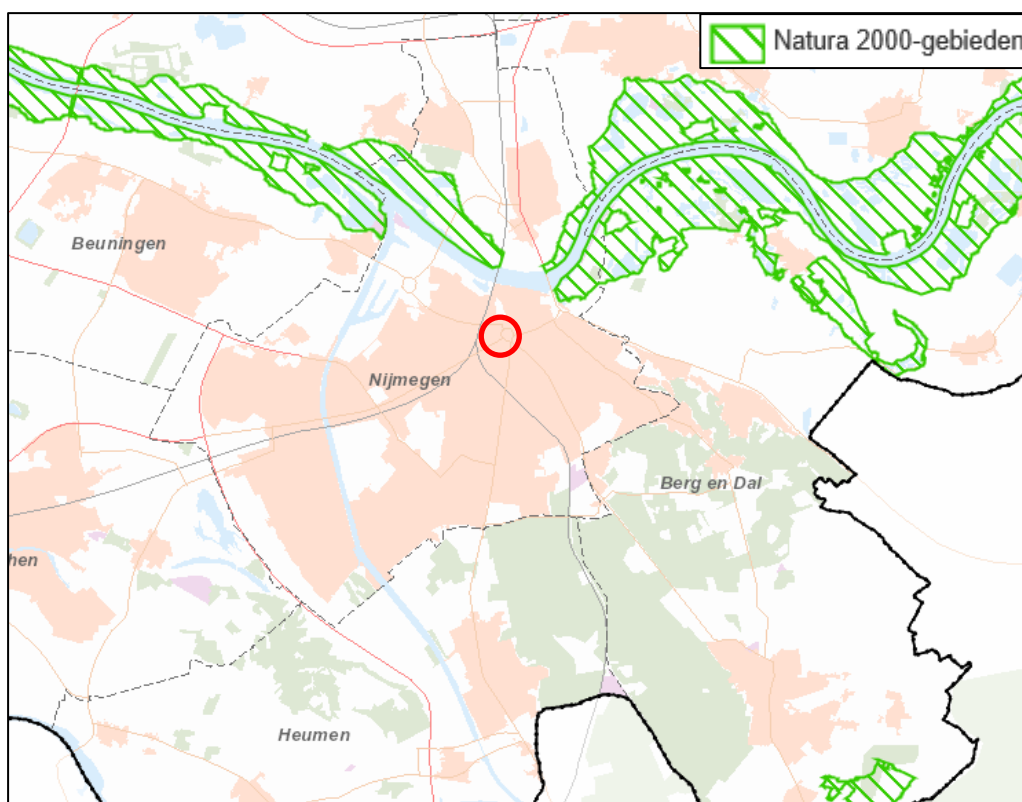
Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding). Wel ligt er Natura 2000-gebied in de omgeving van het plangebied. Dit betreft Natura 2000-gebied Rijntakken. Op ongeveer 1,4 kilometer ten noordoosten van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde gedeelte van Natura 2000-gebied Rijntakken deelgebied Gelderse Poort, op ongeveer 1,2 kilometer ten noorden van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde gedeelte van Natura 2000-gebied Rijntakken deelgebied Uiterwaarden Waal. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand.

In de nieuwbouw, met variërende bouwhoogten, wordt een gemengd programma gerealiseerd bestaande uit:

- Appartementen, waaronder appartementen bestemd voor sociale huur
- Hotelfunctie
- Kantoorfunctie
- Commerciële en bedrijfsruimte

Naast bovengenoemde functies voorziet de ontwikkeling in bijbehorende voorzieningen, zoals parkeervoorzieningen.

Negatieve effecten zoals verstoring door geluid of trillen zijn door de verstoring vanuit tussengelegen bewoning en verkeer uit te sluiten. Een voortoets Wet natuurbescherming wordt daarom in zoverre niet noodzakelijk geacht. De Stikstofbeoordeling maakt geen onderdeel uit van dit rapport.

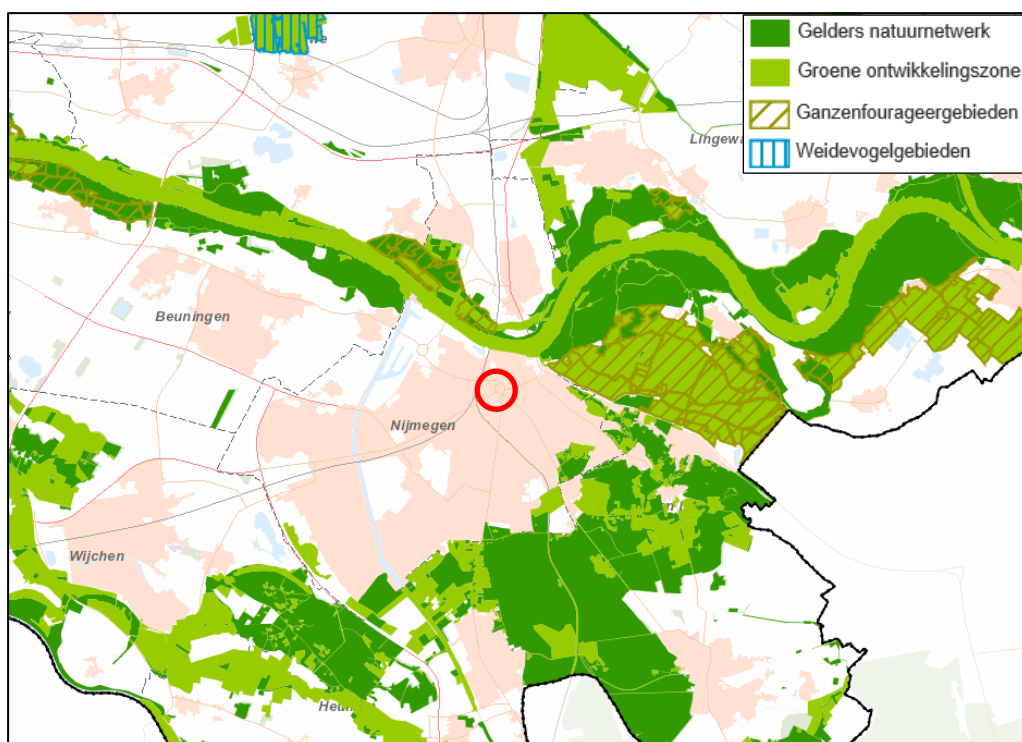

Globale ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.
Bron: Omgevingsverordening Provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Nederland (zie navolgende afbeelding).

Het plangebied ligt niet in het GNN, een GO, een ganzenfoerageergebied of een weidevogelgebied (zie navolgende afbeelding). De dichtstbijzijnde GO bevindt zich op ongeveer 850 meter ten noorden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gedeelte van de EHS bevindt zich op ongeveer 1,5 kilometer ten noordoosten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied bevindt zich op ongeveer 1,3 kilometer ten noorden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied bevindt zich op ongeveer 9,3 kilometer ten noordwesten van het plangebied.

Globale ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van het GNN, GO, ganzenfourageergebied en weidevogelgebied. Bron: Omgevingsverordening Provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

Volgens de Omgevingsverordening Gelderland zijn ruimtelijke ingrepen in de GNN in principe niet mogelijk, vanwege de waardevolle aanwezige natuur. Binnen de GO zijn nieuwe bestemmingen en ruimtelijke ontwikkelingen wel mogelijk, maar dient tegelijkertijd ook gestreefd te worden naar een versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. Aangezien het plangebied niet in het GNN of andere provinciaal beschermde natuur ligt vormen deze voorwaarden geen beperkingen voor de beoogde plannen. De voorgenomen ingreep zal geen effect op de weselijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk hebben.

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Vaatplanten

Volgens de verspreidingsgegevens komt de wilde averuit in de omgeving van het plangebied voor.

De wilde averuit is een zeldzame soort die groeit op o.a. rivierduinen, dijken en spoorwegen op zonnige, vrij open plaatsen op droge, voedselarme tot matig voedselrijke, kalkhoudende en min of meer humusarme zandgrond. Dergelijk habitat is niet aanwezig. Het plangebied is met uitzondering van één boom volledig verhard. Beschermde vaatplanten zijn hier niet te verwachten.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen bever, das en steenmarter in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de das bestaat voornamelijk uit kleinschalig akker- en weidelandschap met verruigde elementen in de vorm van bosjes, heggen en houtwallen. Het plangebied vormt geen geschikte leefomgeving voor de das, vanwege de hoge mate van verstoring, de afwezigheid van structuurrijke groene elementen en vanwege de ligging in de kern van Nijmegen. De aanwezigheid van de das in het plangebied is daardoor uitgesloten.

De biotoop van de bever bestaat uit rustige rivieren en meren omzoomd door bomen en bossen met bomensoorten als wilg en es. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van de bever in het plangebied is daardoor uitgesloten.

De steenmarter leeft in steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter is ook in de grote steden te vinden, daarbij is de aanwezigheid van groenstroken, heggen en bosjes van belang voor het vinden van voedsel. In de bebouwing zijn geen mogelijke schuilplaatsen voor de steenmarter aangetroffen. Ook zijn de noodzakelijke groenstroken niet in de omgeving aanwezig. De soort is daarom niet in het plangebied te verwachten.

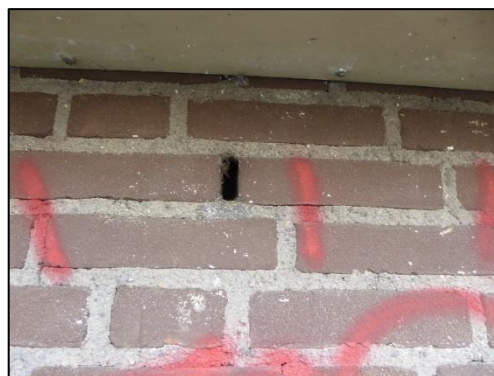
3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, onder dakpannen, achter dakbeschot en in schoorstenen. Het gebouw Metterswane is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op dergelijke kieren, spleten en open stootvoegen. Aan de noordzijde en aan de westzijde van het gebouw zijn enkele open stootvoegen aangetroffen (zie navolgende afbeeldingen).

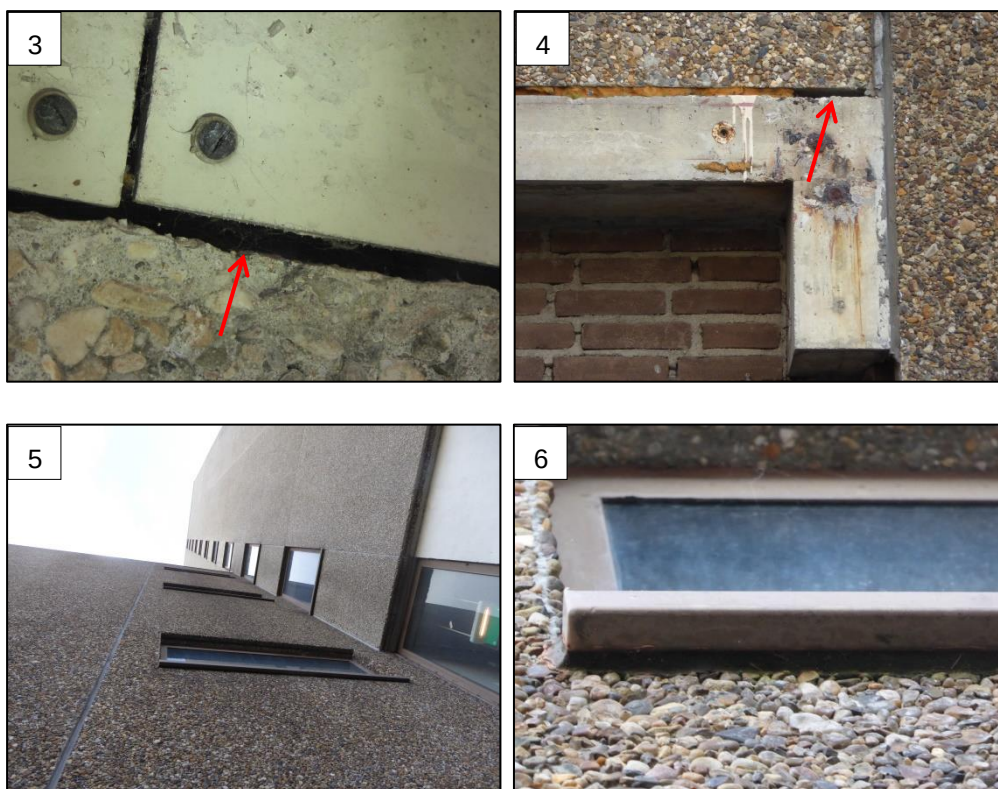

Boven: open stootvoegen aan de noordzijde van het gebouw. Onder open stootvoegen aan de westzijde van het gebouw. De locaties van de open stootvoegen zijn rood gearceerd.

Enkele van deze open stootvoegen zitten vol met spinnenrag, wat er op duidt dat deze recentelijk niet door een vleermuis zijn gebruikt. Andere stootvoegen zijn daarentegen wel open (zie bovenstaande afbeelding). De open stootvoegen vormen echter geen ideale toegang tot een verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de geringe hoogte (<2 meter) aan de noordkant van het gebouw en de niet geheel vrije in- en uitvlieg-ruimte aan de westkant van het gebouw. Het is derhalve niet waarschijnlijk dat deze open stootvoegen een verblijfplaats van vleermuizen vormen.

Op meerdere plekken in het gebouw is er ruimte tussen de muur en de gevelafwerking aanwezig. Ook zijn er overstekende vensterbanken zichtbaar (zie navolgende afbeeldingen).

Detailfoto's. 1 t/m 4) kieren tussen de muur en de gevelafwerking. Foto 2 en 3 betreffen een ingezoomd beeld van de rood omkaderde delen van foto 1. 5 & 6) overstekende vensterbanken.

De aanwezige kieren tussen de muur en de gevelafwerking, de overstekende vensterbanken en dilatatievoegen kunnen mogelijk de functie van een vleermuisverblijfplaats vervullen. Gelet op deze mogelijkheden tot verblijfplaatsen, de omvang van het gebouw en het feit dat het een oud gebouw betreft, kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand in het plangebied worden uitgesloten. Aangezien het gebouw in zijn geheel geamoveerd zal worden, gaan er hierdoor mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren, waardoor er sprake kan zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Het kan, op basis van de verspreidingsgegevens gaan om de gebouwbewonende soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis. Om met zekerheid vast te kunnen stellen of in het plangebied verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten aanwezig zijn en of er negatieve effecten van het plan kunnen worden verwacht, wordt nader onderzoek naar deze soorten geadviseerd.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook holen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. Binnen de grenzen van het plangebied is één boom aanwezig. Deze is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op de aanwezigheid van loszittend schors en geschikte holtes. De boom is echter niet geschikt om een verblijfplaats van boombewonende vleermuizen te vormen, vanwege de afwezigheid van loszittend schors en geschikte holtes. Ver-

blijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd. Binnen de grenzen van het plangebied is enkel één boom aanwezig. Vanwege de geringe hoeveelheid groene elementen zal er van een essentieel foerageergebied in het plangebied geen sprake zijn.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. In het plangebied is geen sprake van een doorlopende bomenrij, watergang of andere doorlopende structuur die door vleermuizen als vliegroute gebruikt zou kunnen worden. Van een essentiële vliegroute in het plangebied zal derhalve geen sprake zijn.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in en rond het plangebied algemene soorten aangetroffen als merel en stadsduif. Dergelijke soorten kunnen tot broeden komen in de directe omgeving van het plangebied.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt ook een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Gierzwaluw en huismus

Aangezien het plangebied uit een gebouw in de kern van Nijmegen bestaat, kan het mogelijk een geschikte nestlocatie van de huismus en gierzwaluw vormen. Beide soorten broeden namelijk in gebouwen in stedelijk gebied. Metterswane is tijdens het veldbezoek onderzocht op de geschiktheid als verblijfplaats voor de gierzwaluw en huismus. Voor gierzwaluwen zijn er geen geschikte kieren en spleten aangetroffen die toegang tot een verblijfplaats kunnen bieden. Verblijfplaatsen van deze soort worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Ook voor huismussen zijn er geen mogelijkheden gevonden in het plangebied. Het gebouw vormt vanwege de afwezigheid van geschikte kieren en spleten en het ontbreken van dakpannen geen geschikte nestlocatie voor de huismus. Ook ontbreekt dichte beplanting in het plangebied, wat deze soort als schuilplaats kan gebruiken. Tijdens het gehele veldbezoek is in het plangebied en de directe omgeving daarnaast geen huismus waargenomen. Aangezien deze vogelsoort erg honkvast is en altijd in de omgeving van het nest te vinden is en er daarnaast geen geschikte nestlocaties in het gebouw aanwezig is, kan worden geconcludeerd dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus.

Slechtvalk

Slechtvalken maken hun nesten regelmatig op hoge gebouwen in stedelijk gebied. Aangezien de slechtvalk volgens de meest recente verspreidingsgegevens van de NDFF in de omgeving van het plangebied is waargenomen, is het dak tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op de aanwezigheid van een slechtvalknest. Deze is niet aangetroffen. De aanwezigheid van een nest van de slechtvalk in het plangebied is derhalve uitgesloten.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Andere jaarrond beschermde vogelsoorten maken hun nesten in hoge bomen in agrarisch en open gebied (buiserd, boomvalk, havik, roek, sperwer, wespendif), in oude schuren of bomen in kleinschalig agrarisch landschap (steenuil, kerkuil, ransuil), langs stromende beken (grote gele kwikstaart) en op speciale nestpalen (ooievaar). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn derhalve niet te verwachten.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de hazelworm in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de hazelworm bestaat uit bossen, bosranden, houtwallen, heide en structuurrijke weg- en spoorbermen. Het plangebied vormt geen geschikte leefomgeving voor de hazelworm vanwege de ligging in de kern van Nijmegen en vanwege de

afwezigheid van houtwallen of andere structuurrijke elementen. Het voorkomen van de hazelworm in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is niet in het plangebied aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. De leefomgeving van de ringslang bestaat uit overgangsstructuren van bijvoorbeeld water naar land en van veen naar zandgrond. De soort is sterk gebonden aan natuurlijke oeverzones. Vanwege de afwezigheid van watergangen en de ligging in stedelijk gebied, vormt het plangebied geen geschikt biotoop voor de ringslang. Deze soort wordt, net als andere reptielensoorten, niet in het plangebied verwacht.

3.3.6 *Amfibieën*

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de alpenwatersalamander en de rugstreeppad in de buurt van het plangebied voor.

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes. Aangezien het plangebied enkel uit bebouwing en verhard terrein in de kern van Nijmegen bestaat, vormt het plangebied geen geschikte leefomgeving voor de rugstreeppad. De soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

De alpenwatersalamander komt voornamelijk in kleinschalige landschappen voor. De biotoop van de alpenwatersalamander bestaat uit beboste gebieden en kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. In het voortplantingsseizoen is deze soort in allerlei type wateren te vinden, zolang het maar niet snel stroomt of rijk aan vis is. Het plangebied vormt geen geschikte leefomgeving voor de alpenwatersalamander vanwege de afwezigheid van heggen, struwelen, permanente watervoerende elementen en de ligging in de kern van Nijmegen. De soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.7 *Vissen*

Binnen het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. Derhalve is de aanwezigheid van (strikt beschermde) vissoorten in het plangebied uitgesloten.

3.3.8 *Insecten en andere ongewervelden*

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

3.4 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming van toepassing is want de bomen en struiken die worden geveld zijn onderdeel van een eenheid bomen en struiken waarvan de oppervlakte niet groter is dan duizend vierkante meter. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

4 Conclusie en advies

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het plangebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het plangebied.

4.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in een gebied beschermd volgens de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken en bevindt zich op ongeveer 1,2 kilometer van het plangebied. Negatieve effecten zoals verstoring door geluid of trillen zijn door de verstoring vanuit tussengelegen bewoning en verkeer uit te sluiten. Een voortoets Wet natuurbescherming wordt daarom in zoverre niet noodzakelijk geacht. De stikstofbeoordeling maakt geen onderdeel uit van dit rapport.

Het plangebied ligt niet in het GNN, een GO, een ganzenfoerageergebied of een weidevogelgebied. Hierdoor vormt de ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden geen beperkingen voor de beoogde plannen. De bescherming van het Gelders Natuurnetwerk en andere provinciaal beschermde natuur staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

4.2 Soortenbescherming

Volgens de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna komen de beschermde soorten bever, das, steenmarter, hazelworm, rugstreeppad, alpenwatersalamander, verschillende soorten vleermuizen en enkele vogelsoorten met jaar rond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied voor. Door het uitgevoerde veldbezoek in het plangebied is duidelijk geworden dat enkele essentiële elementen van beschermde diersoorten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Het betreft verblijfplaatsen van verschillende soorten vleermuizen. Om uitsluitsel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten is tussen juni en september 2016 nader onderzoek naar deze soorten uitgevoerd.

4.2.1 Broedperiode

Van alle van nature in Nederland in het wild levende vogels mag het nest tijdens het broeden (van start van nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen) niet worden beschadigd of vernield. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat in en direct rond het plangebied vogels kunnen gaan broeden. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het plangebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

4.2.2 *Zorgplicht*

Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving, overeenkomstig artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

4.3 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

4.4 Vervolgstappen

- Uitvoeren nader onderzoek vleermuizen (dit is uitgevoerd van juni-september 2016)
- Houd rekening met broedende vogels
- Houd rekening met de zorgplicht

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl